

separately, but are a logical complement and continuation of each other, creating a single 3D dimension of the definition of «pedagogical excellence».

Key words: pedagogical excellence, pedagogical staff, pedagogical activity, personality traits, result.

УДК 37.015

Макаров Р. М., Урсол О. В.*

ПРИНЦИПИ ГУМАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглядаються актуальні проблеми реалізації принципів гуманізації в навчально-виховному процесі вищого авіаційного навчального закладу, які сприяють формуванню фахівців нового типу. Обґрунтовано зміст поняття «гуманізація освіти», доцільність переходу від інформаційно-пізнавальної до соціально-культурної освітньої системи, необхідність використання таких принципів у практиці підготовки авіаційних фахівців. Досліджено поняття та структурні елементи гуманізації освітнього процесу як засобу, що сприятиме самоактуалізації особистості, та визначено шляхи впровадження принципів гуманізації в навчально-виховний процес, що сприятиме формуванню фахівців нового типу, які мають широку технічну та гуманітарну підготовку.

Ключові слова: гуманізація, принципи гуманізації, персоніфікація, діалогізація, індивідуалізація, професійна підготовка авіаційних фахівців.

Процеси державотворення, що відбуваються в Україні сьогодні, спричинили істотні перетворення в системі освіти. Вищий авіаційний навчальний заклад мусить не просто дати курсантам, студентам певний обсяг знань і умінь, а й сформувати таку людину, яка здатна творчо мислити, ухвалювати рішення, виробити свою позицію в житті, свій світогляд, ставлення до себе та інших і вміння адаптуватися до умов життя. Це відповідно вимагає зміни стратегії управління процесом навчання, за якою акценти переносяться на особистість як суб'єкт навчальної діяльності. Тому постала проблема перебудови й підвищення ефективності педагогічного процесу. У зв'язку з цим освіта одержує нові філософські й методологічні передумови – демократизацію, індивідуалізацію, свободу творчості, що включаються безпосередньо до поняття гуманізації як способу й засобу формування цінностей. За умови гуманізації освіти, іншими словами – у побудові освітніх систем, спрямованих на забезпечення прав особистості, на розвиток, самовизначення й визнання її самоцінності, змінюється ціннісна парадигма, у якій домінантними стають морально-етичні цінності.

Важливий внесок у розроблення проблеми засобів гуманізації освітнього процесу, формування гуманістичних цінностей особистості студентської молоді зробили Ш. Амонашвілі, А. Бакалець, С. Бондаревська, С. Гончаренко, О. Гриньов, М. Добрускін, А. Донцов, І. Зязюн, Б. Кваша, Ю. Мальований, Є. Петров, І. Соколова, В. Сухіна, О. Сухомлинська, та ін.

Мета статті – дослідити поняття та структурні елементи гуманізації освітнього процесу у вищому авіаційному навчальному закладі як засобу, який сприятиме самоактуалізації особистості, визначенню шляхів упровадження принципів гуманізації в навчально-виховний процес.

Гуманістична тенденція розвитку суспільства ставить особливі вимоги до вищої освіти й зумовлює її мету на сучасному етапі. Стратегічні завдання вищої освіти визначено в Законі України «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»). Серед принципів реалізації означених програм визначено й такі: гуманізація освіти, що полягає

*© Макаров Р. М., Урсол О. В.

в утвердженні людини як вищої соціальної цінності, у найповнішому розкритті її здібностей та задоволенні різноманітних освітніх потреб, забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей, гармонії стосунків людини і навколишнього середовища, суспільства і природи; гуманітаризація освіти, що має формувати цілісну картину світу, духовність, культуру особистості.

Поняття «гуманізація (гуманітаризація) освіти» набуло в наукових дослідженнях різноманітного термінологічного тлумачення. На межі 80-90-х років минулого століття термін «гуманізація» розглядався як один із принципів світогляду (зокрема моралі), в основі якого лежать переконання в безмежних можливостях особистості та її здатність до вдосконалення, вимоги захисту громадянських прав, зокрема права на щастя й задоволення потреб та інтересів, які мають бути кінцевою метою громадської діяльності. У сучасних наукових дослідженнях гуманізація освіти розглядається як соціально-педагогічний феномен, що відображає сучасні суспільні тенденції в побудові й функціонуванні системи освіти.

Так, О. Барно зазначає, що гуманізація – це визначення людини як особистості, яка має право на розвиток своїх особливостей та їх реалізацію в суспільстві й утвердження свого місця в житті [1]. На думку Є. Шиянова [8], гуманізація – це соціально-ціннісна й морально-психологічна основа громадського життя, відносин між людьми. Відповідно вона характеризує ідейні основи освіти як суспільного явища. М. Добрускін [5] визначає гуманізацію як сукупність філософських, гносеологічних, психологічних, соціально-культурних і дидактичних поглядів, що визначають цілі й завдання вищих навчальних закладів у підготовці й вихованні майбутнього фахівця як творчої особистості.

Гуманізація освіти пов'язана з її гуманітаризацією. Якщо гуманізація припускає визнання самоцінності людини як особистості, забезпечення її прав, волі, можливостей самореалізації, то гуманітаризація освіти служить формуванню гуманістичних міжособистісних відносин, зокрема між науково-педагогічним працівником і студентом у навчальному процесі. Вона передбачає розширення переліку гуманітарних дисциплін, поглиблення інтеграції їх змісту для отримання системного знання. Учені розглядають гуманізацію та гуманітаризацію як процеси, що є тотожними, доповнюють один одного й розглядаються у взаємозв'язку.

На підґрунті наявних у науковій літературі визначень понять «гуманізація» і «гуманітаризація» освіти ми пропонуємо такий варіант їх тлумачення стосовно застосування в навчально-виховному процесі вищого авіаційного навчального закладу: гуманітаризація – це підвищення питомої ваги соціально-економічних й інших гуманітарних навчальних дисциплін, удосконалення їх змісту й методики викладання з метою формування та забезпечення розвитку високих моральних якостей випускників вищого авіаційного навчального закладу; гуманізація – це процес створення умов для самореалізації, самовизначення курсантів, студентів, орієнтація навчально-виховного процесу у вищому авіаційному навчальному закладі насамперед на процеси формування особистості у всій багатогранній повноті її інтелектуального, культурного, психологічного і соціального розвитку. Тоді головним у навчально-виховному процесі стає не тільки формування професійних знань, практичних умінь, але й те, на що конкретно орієнтовано мислення фахівця, соціальний і професійний потенціал його практичної діяльності.

Принцип гуманізації вимагає, щоб усі навчальні дисципліни у вищому навчальному закладі мали ту або іншу гуманітарну спрямованість, яка б формувала критичність мислення, привносила у викладання колізії історії, логіку традицій відповідної предметної галузі, її соціальну й економічну основу, етичні й моральні аспекти. Такий підхід, на нашу думку, може забезпечити підготовку тих, хто навчається, до життя і продуктивної роботи в нинішньому динамічному світі, усвідомлення свого місця в ньому, найважливіших питань буття. Головним у навчально-виховному процесі стає не тільки формування професійних знань, практичних умінь, але й те, на що

конкретно орієнтоване мислення фахівця, соціальний і професійний потенціал його практичної діяльності.

Розглядаючи питання гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу у вищих технічних навчальних закладах, ми маємо на увазі, що технічна освіта ХХІ століття обов'язково має враховувати нові відношення технічної діяльності з навколишнім середовищем, суспільством, людиною. Вона має гуманний характер – не шкодити природі, суспільству, гармонізувати з ними. Єдиний шлях зміни погляду авіаційного фахівця та інших працівників технічної сфери на сутність своєї діяльності лежить через гуманізацію та гуманітаризацію освіти.

Отже, кінцевою метою вищої технічної освіти, яка заснована на принципах гуманізації та гуманітаризації, має стати виховання не лише фахівця, а насамперед суспільно активної свідомої особистості. Основними шляхами її досягнення, на нашу думку, має бути впровадження сучасних технологій та наукових досягнень у навчально-виховний процес, усунення уніфікації освіти й авторитарної педагогіки, підготовка нової генерації педагогічних кадрів, створення експериментальних осередків для відпрацювання педагогічних інновацій та освітніх модулів, подолання відчуження між педагогом і курсантом, студентом, педагогічний оптимізм, педагогічна етика. З огляду на те, що інформаційно-пізнавальна парадигма сучасної освіти не виконує своєї конструктивної соціальної місії – не дає змогу адекватно формулювати й розв'язувати складні проблеми розвитку вищого технічного навчального закладу, вона має поступитися соціально-культурній парадигмі, що характеризується відкритістю, гуманізмом, внутрішньою діалогічністю, а тому відрізняється від традиційної.

Насамперед гуманізація освіти становить процес, спрямований на розвиток особистості як суб'єкта творчої праці, пізнання й спілкування. Гуманізація становить найважливішу характеристику способу життя педагогів і вихованців, вона припускає справді людські (гуманні) відносини між ними в педагогічному процесі. Нарешті, гуманізація – ключовий елемент нового педагогічного мислення, що змінює погляд на характер і сутність навчально-виховного процесу, в якому і педагоги, і вихованці – суб'єкти розвитку своєї творчої індивідуальності. Провідна ідея гуманізації освіти – розвиток активно-творчих можливостей людини, її інтелектуально-моральної волі. Вона зумовлює мету як загальної, так і професійної освіти, а її реалізація вимагає умов для розвитку й збагачення пізнавального, емоційно-вольового і морального потенціалу особистості [8].

Важливими методичними аспектами гуманізації вищої освіти, на думку Н. Єфремової і Н. Маляра [6], постають: забезпечення здатності вищої освіти формувати інтелектуальний потенціал нації з урахуванням змін у виробництві, науці, техніці, інформаційній і комп'ютерній технології; формування і стимулювання запиту на інтелектуальний товар з урахуванням багатоступеневої форми підготовки бакалаврів, магістрів; створення системи освіти, відповідної потребам ХХІ століття.

Гуманізацію вищої освіти слід розглядати, на наш погляд, як створення умов для самоствердження, самовираження й саморегуляції людини, для оптимізації відносин між особистістю і соціумом, забезпечення їх усебічного й різноманітного розвитку. Завдання викладача гуманітарних дисциплін у вищому навчальному закладі – послабити технократичний нахил у мисленні сучасного фахівця, орієнтувати його на людські цінності. Вища школа має давати таку освіту, яка б надалі давала можливість учитися самостійно, стимулювати у курсанта, студента потребу в самоосвіті й самовдосконаленні для власного духовно-інтелектуального росту, для підвищення освіченості й становлення інтелігентності.

Надзвичайний динамізм сучасної цивілізації (стрімка зміна техніки й технології), процес поглиблення інтелектуальної творчості диктують необхідність формувати не вишівського фахівця, а всебічно розвинену особистість. При гуманізації вищої освіти акцент переноситься на особистість студента, що зумовлюється індивідуалізацією

навчання чи так званім особистісним підходом, оскільки навіть оволодівши досить великим багажем знань у певній галузі, оцінити їх значущість здатна лише особистість розвинена, орієнтована на високі цінності й ідеали.

Особистісний підхід передбачає повагу до гідності курсанта, студента, розуміння і прийняття його цілей, установок, створення максимально сприятливих умов для розкриття особистості в її всебічному самовизначенні й саморозвитку [4].

Під гуманізацією розуміються процеси гармонізації, удосконалення, олюднення всієї системи відносин (студент – студент, студент – викладач, студент – адміністрація, викладач – викладач, викладач – адміністрація), формування системи відносин на основі солідарності й співробітництва; створення сприятливого морально-психологічного клімату в макро- і мікроколективах; демократизації навчального процесу; демонтажу адміністративно-командної системи управління життям вищого навчального закладу і заміни авторитарних методів управління демократичними; оволодіння викладачами формами й методами педагогіки «співробітництва».

Для гуманізації освіти важливим є чітке усвідомлення цілей освіти. Освіта – то процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь і навичок, формування на їх основі наукового світогляду, моральних та інших якостей особистості, розвиток її творчих сил і здібностей. Таке визначення освіти дістає як науковий термін у сучасних навчальних посібниках із педагогіки. Освіта стає на певному щаблі суспільного розвитку складовою виховання в широкому його значенні. Виховання в широкому педагогічному значенні – це спеціально організований процес, що передбачає формування певних якостей особистості, процес управління її розвитком, який відбувається через взаємодію вихователя й вихованця [4].

Освіта є, з одного боку, елементом підвищення культурного рівня населення, засобом задоволення духовних потреб людей. З іншого боку, що в сучасних умовах не менш важливо, вона постає як необхідна умова поєднання робочої сили із засобами виробництва, засобом професійного становлення індивіда. Однак сьогодні доводиться констатувати, що система освіти перебуває в кризовому стані, вона неадекватно реагує на сучасні динамічні умови життя, що змінюються. Тому чинна проблема гуманізації освіти важлива для вироблення стратегії розвитку самої системи освіти й підготовки кадрів.

Інноваційна концепція розвитку вищого навчального закладу включає три основні аспекти: активізацію внутрішнього джерела розвитку, управління процесом освітніх нововведень, інноваційне навчання. В умовах демократизації суспільства вищий навчальний заклад стає не стільки об'єктом управління, скільки суб'єктом діяльності. Тому у своєму розвитку він має спиратися не на зовнішні стимули, а на внутрішнє джерело, на вивільнення власної енергії й ініціативи. Таким джерелом є творчий інноваційний потенціал науково-педагогічної інтелігенції. Інноваційний шлях розвитку означає перехід від спонтанних, періодичних нововведень до нововведень як «засобу життя», нововведень, продукованих самим вищим навчальним закладом. Управління інноваційним процесом у вищій припускає як прогнозування майбутніх потреб розвитку, так і поточне регулювання всього ходу освітніх інновацій [4].

Важливим моментом в управлінні вищим навчальним закладом є використання соціально-психологічних методів, спрямованих на розвиток і стимулювання інноваційної активності викладачів, формування сприятливого інноваційного клімату у вищому навчальному закладі. Третій аспект – інноваційне навчання – будується на взаємодії двох ключових принципів – передбачення й активної участі в навчанні самих курсантів, студентів і дозволяє виробити в майбутніх фахівців загальний підхід до поведінки в непередбачених ситуаціях [2].

Інноваційна концепція розвитку вищого навчального закладу, базуючись на активізації особистісного, творчого потенціалу, несе в собі значеннєве навантаження гуманізації освіти, оскільки метою й засобом досягнення всіх інноваційних перетворень

у вищому навчальному закладі є найбільш повне розкриття творчих можливостей людини. По-справжньому повноцінно гуманізація освіти буде виявлятися лише в тому випадку, якщо поряд із наявністю відповідного світогляду й стилю спілкування зі студентами педагог буде мати конкретні прийоми навчання, що розкривають щирі турботи викладача про успіхи учнів у навчанні. Якщо виходити з аналізу принципів навчання, то стає очевидним, що деякі з них безпосередньо переслідують цілі гуманістичного характеру. До таких принципів можна віднести принцип індивідуального підходу в навчанні, принцип доступності, принцип позитивного емоційного фону навчання.

Найбільш повно реалізується гуманістичний характер навчання за індивідуального підходу до студентів. Один зі шляхів гуманізації полягає в адаптивних системах навчання. Надійним помічником викладача у справі гуманізації навчання через підвищення його доступності є актуалізація опорних знань перед засвоєнням, а також діагностика правильності засвоєння й розуміння. Актуалізувати опорні знання означає оживити, відновити в пам'яті раніше вивчені факти-зведення й поняття, що будуть потрібні для оволодіння новим матеріалом. Тільки в цьому разі нова інформація «ввійде в зчеплення» із системою наявних знань.

Розрізняють пасивну й активну актуалізацію. Пасивна полягає в тому, що викладач сам нагадує студентам раніше вивчене, яке буде потрібне для оволодіння новим матеріалом. При активній же актуалізації студенти одержують завдання, виконуючи які, самі відновлюють (пригадують) опорні знання. Не слід забувати і про таку гуманістичну функцію, як надання студентові впевненості у власних силах. Основу впевненості людини в успішності діяльності становить головним чином позитивний досвід попередньої аналогічної діяльності. Тому, мобілізуючи студентів на виконання навчально-пізнавальних дій, викладачу варто зміцнити їхні своєрідні «тилові позиції» через видання спрощених завдань індивідуального характеру.

У створенні ситуацій успіху важливе значення має оперативний зворотний зв'язок, тобто та інформація, яку отримує людина щодо успішності окремих етапів своєї діяльності. Канали одержання такої інформації у процесі навчання дуже різноманітні. Гуманізація системи освіти, на наш погляд, насамперед припускає таку її організацію, що спрямована на формування творчої особистості й орієнтована на своєрідність індивідуальності кожної молодої людини. Гуманізація характеризує процес викладання, орієнтований на повагу до людської гідності студента, активізацію його навчальної діяльності як суб'єкта навчання. Гуманізація містить у собі мобілізацію таких ресурсів студентів, як воля, прагнення, знання й уміння у досягненні поставлених цілей [7].

Гуманізація освіти щонайтісніше пов'язана з її гуманітаризацією. Гуманізація припускає визнання самоцінності людини як особистості; забезпечення її прав, волі, можливостей самореалізації. Формуванню гуманістичних міжособистісних відносин, зокрема між викладачем і студентом у навчальному процесі, сприяє гуманітаризація освіти. Гуманізація й гуманітаризація – два взаємозалежні боки єдиного процесу підготовки фахівця. Перша надає методологічне й теоретичне обґрунтування шляхів формування особистості фахівця. Друга забезпечує реалізацію цих ідей [5]. Ми дотримуємося точки зору українського дослідника С. Гончаренка, який розглядає гуманізацію та гуманітаризацію як два незалежних методологічних принципи, що перебувають у взаємодії, але мають свої цілі й завдання [3].

Таким чином, гуманітаризація вищої освіти в широкому розумінні – це засіб глобальної гуманізації суспільства, який є необхідним для подолання негативних тенденцій у розвитку техногенної цивілізації. У гуманітаризації як принципі побудови освітніх систем виділяються два аспекти: людинознавчий, тобто всебічне відображення знань про життя й діяльність особистості; і так званий культурологічний, спрямований на відображення людської діяльності в її історичному розвитку. Зрозуміло, «людинознавство» і культурологія, які є самостійними науковими дисциплінами,

у процесі гуманітаризації виявляються в конкретних формах і відбиваються насамперед на змісті вищої освіти.

На наш погляд, охоплення проблеми гуманізації освіти не буде повним, якщо його обмежити в розгляді відновлення її «людиновідповідності» виключно змістом педагогічної інформації, яка використовується в освітньому процесі, (наприклад, насичення її гуманітарними предметами) та тих культурних якостей людини, що формуються в освіті. Гуманістичними, адекватними становленню різних граней духовності особистості також мають бути педагогічна технологія, педагогічне спостереження і педагогічне оцінювання. Що стосується останнього, то нинішня спроба його редукації до кількісного, нормативного оцінювання для всіх змістовно-інформаційних компонентів є однією з освітніх деформацій. Залежно від складових змісту педагогічної інформації та відповідно до цієї складової педагогічної технології освітнє оцінювання може бути або точно-кількісним, або характеристико-якісним, або якісно-кількісним (рейтинговим). Так, цілком очевидно, що суб'єктивні цінності чи художній талент конкретно виміряти неможливо, їх можна лише схарактеризувати якісно або рейтингово (умовно-відносно). Останнє є специфічною синтетичною якісно-кількісною оцінкою стосовно вираженості тієї чи іншої людської якості [4].

У змісті освіти, педагогічних концепціях спостереження за ходом освітнього процесу, педагогічних технологіях та оцінках слід відтворити ті їх компоненти, яких бракує і які спрацьовують на розвиток суб'єктивності, унікальності, особистості учасника навчально-виховного процесу. Оновлюючи освітній зміст, технології, оцінювання, необхідно дивитись на них з точки зору гуманістичного потенціалу, спроможності формувати та адекватно оцінювати відповідні духовні людські якості.

Таким чином, запровадження принципів гуманізації й гуманітаризації в навчально-виховний процес вищих авіаційних навчальних закладів сприятиме формуванню фахівців нового типу, які мають широку технічну та гуманітарну підготовку, розвинуте почуття громадянської відповідальності за результати власної професійної діяльності.

У подальших наукових дослідженнях доцільно проаналізувати інноваційні педагогічні технології підготовки студентів технічного профілю на основі концепції особистісно орієнтованого навчання.

Література:

1. Барно О. Демократизація та гуманізація вищої освіти – запорука формування високопрофесійного спеціаліста ХХІ століття. *Імідж сучасного педагога*. 2003. № 5-6. С. 6-12.
2. Вершинина Е. А. Гуманизация образования и инновационная концепция развития высшей школы. *Гуманізація і гуманітаризація – пріоритетний напрямок державної політики в галузі вищої освіти*. Дніпропетровськ: Дніпр. державний інститут. Гуманітарний центр, 1992. С. 27.
3. Гончаренко С. У. І все таки – гуманізація. *Педагогіка і психологія*. 1995. № 1. С. 3-7.
4. Гуманізація освітнього процесу у вищому навчальному закладі. URL: http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob14_179.pdf.
5. Добрускін М. Е. Концептуальные основы гуманизации и гуманитаризации высшего технического образования. *Гуманізація і гуманітаризація вищої технічної освіти : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції*. Харків, 2000. С. 5-6.
6. Єфремова Н. Ф., Маляр Н. І. Методологічні аспекти гуманізації вищої освіти в Україні. *Гуманізація і гуманітаризація вищої технічної освіти : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-методичної конференції*. Харків, 2000. С. 38.
7. Сухина В. Ф. К вопросу о концепции гуманизации университетского образования. *Гуманизация науки и образования: материалы учебно-методической конференции / под редакцией В. П. Педана*. Харьков, 2001. С. 4-6.
8. Шиянов Е. Н. Гуманизация профессионального становления педагога. *Советская педагогика*. 2011. № 9. С. 80-84.

Макаров Р. Н., Урсол О. В.

ПРИНЦИПЫ ГУМАНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ АВИАЦИОННЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

В статье рассматриваются актуальные проблемы реализации принципов гуманизации в учебно-воспитательном процессе высшего авиационного учебного заведения, которые способствуют формированию специалистов нового типа. Обосновано содержание понятия «гуманизация образования», целесообразность перехода от информационно-познавательной к социально-культурной образовательной системы, необходимость использования таких принципов в практике подготовки авиационных специалистов. Исследовано понятие и структурные элементы гуманизации образовательного процесса как средства, способствующего самоактуализации личности, и определены пути внедрения принципов гуманизации в учебно-воспитательный процесс, что способствует формированию специалистов нового типа, которые имеют широкую техническую и гуманитарную подготовку.

Ключевые слова: гуманизация, принципы гуманизации, персонификация, диалогизация, индивидуализация, профессиональная подготовка авиационных специалистов.

Makarov R. M., Ursol O. V.

PRINCIPLES OF EDUCATION HUMANIZATION IN THE PROCESS OF AVIATION SPECIALISTS PROFESSIONAL TRAINING AT HIGH EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Education humanization deals with the humanitarian interpersonal relations forming which includes relations between the student and the instructor. Humanization and humanitarization are two interdependent sides of the same educational process. High educational establishment has to provide the students not only some knowledge and skills but form the person who has the ability to think creatively, make decision, follow own life philosophy and world view, create attitude to him/herself and other people, have living circumstances adoptability.

Such things demand changes in educational process management where the main figure is the person as the subject of teaching activity.

The article concerns the actual problems of principles humanization implementation in educational process of high technical educational establishment.

The authors explain and prove the concept of education «humanization» term, necessity to move from informative-cognitive to social-cultural educational system, usefulness of applying such principles in the process of aviation specialists training. This activity encourages a new type specialists forming – new engineers who have wide technical and humanitarian education, and helps the students to develop the sense responsibility in his or her own professional activity. Humanization assumes self-assessment as an individual evaluation, his or her rights provision, willpower and abilities in self-realization.

Key words: humanization, humanitarization, principles of humanization, dialogization, personification, individualization, aviation specialists professional education.

УДК 378.147:811.111

Баб'юк О. В.*

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ

На основі аналізу стану дослідження проблеми доведено доцільність розроблення методики формування професійно орієнтованої англomовної компетентності в монологічному мовленні майбутніх фахівців сфери туризму. Визначено положення, які мають бути враховані в її розробленні: взаємопов'язане формування компетентності в монологічному мовленні та навчально-стратегічної компетентності; залучення інноваційних технологій та активних

*© Баб'юк О. В.